

Regnskaber var bragt i Orden, Kronen var bragt i Pari, og nu var Parikronen respekteret i det offentlige Liv, i alt Fald i Statens Liv. Vi skulde selvfølgelig arbejde videre, men der var vundet Tid til, at man kunde begynde at tage sig af det, jeg før kaldte de mere sekundære Opgaver, selv om de ikke var mindre vigtige. Men saa skete der det, som staar for mig som noget af det mest uforstaaelige og noget af det mest meningsløse, jeg har oplevet i dansk Politik. Saa opløstes det fælles Arbejde, der havde været siden Valget og til Dels siden 1924, i to Maaneders Snurrepiberier, Skænderier om ingen Verdens Ting. Det staar for mig som nedværdigende for samtlige Rigsdagens Partier, at man ikke var i Stand til at faa bragt en Ende paa det. Vi var ikke kommet nævneværdigt videre den 15. Juli, end vi var omkring den 1. April.

Hvad gik da de to Maaneder med? Ja, i dette Øjeblik er der vist ikke en eneste, der vil mene, at ikke det hele kunde være bragt i lige saa god Stand, maaske endda i bedre Stand, umiddelbart efter den 1. April, som det blev efter to Maaneders Kævlerier herinde.

Og hvad var det, man nu var kommen saa stærkt i Spektakel over? Ja, at de Konservative troede paa Toldbeskyttelse som det, der skulde redde Samfundet, og som det, vi burde have frem, nu da de tre andre Hovedopgaver var løst, det ved vi alle, men at det skulde medføre to Maaneders Strid og saa ingen Verdens Ting mere, kan jeg ikke indse Berettigelsen af.

At Socialdemokraterne i en Krisetid som den, vi er inde i, griber til Midler som det, de greb til i Fjor, at foreslaa visse Toldsatser, kan jeg egentlig heller ikke indse var noget af korse sig saa forfærdelig over, al den Stund vi alle sammen — ogsaa af Venstre — har stemt for forskellige Ting paa Toldvæsenets Omraade; det har ogsaa det radikale Venstre været med til, om end ikke saa meget, det indrømmer jeg. Der er ikke saa meget at sige til, at Socialdemokratiet har taget et Skridt i den Retning. Det blev et lovlig langt Skridt, saadan at jeg synes, de Konservatives Forslag var i høj Grad moderat i Sammenligning med Socialdemokraternes, men det er en anden Sag; i Princippet kan vi ikke have synderlig meget at være indignerede over, naar vi alle ved, at vi har rigtig vaskeægte Frihandelsmænd, hvis Navne staar under Importreguleringen fra 1920. Vi har altsaa allesammen været ude for at søge efter Veje til at komme igennem paa Steder, hvor vi var klare over, at der var Vanskelighed.

Jeg tror ikke under nogen Omstændigheder paa nogen Nytte i al Almindelighed af Toldforanstaltninger. Det være sagt til de Konservative. Jeg er fuldstændig klar over, at hvis man paa et eller andet Tidspunkt vil oparbejde en Industri, lader det sig gøre ved Hjælp af Toldbeskyttelse; men det er ikke det, Talen er om her. Vi staar i Øjeblikket ikke med nogen som helst Tilbøjelighed — vel egentlig heller ikke de Konservative — til at oparbejde nogen ny Industri, hverken ved almindelige Toldbeskyttelseforanstaltninger eller ved det af det ærede Medlem Hr. Borgbjerg af og til anbefalede, en opdragende Told. Det er egentlig ikke det, Talen er om her.

Lad mig sige, hvad det er, som Talen er om i Øjeblikket. Det er om at hjælpe paa de Steder, hvor en eller anden Industri maaske ikke hele Industrien, men en enkelt Fabrik eller en enkelt Borger i det hele taget uden egen Skyld er kommet i Trang. Det er, siger jeg, Kriseperiodens Opgave at gøre det, det er ikke Kriseperiodens Opgave at give sig til at fremelske nye Industrier, slet ikke.

Følgelig kan jeg ikke under nogen Omstændigheder være med til at anvende Told under mere almindelige Former. Paa den anden Side kan jeg lige saa lidt anerkende Rigtigheden af en vistnok toldpolitisk set ganske ny Paastand, der efterhaanden er vokset frem og er ved at sætte sig uhyggelig fast i de senere Aar. Det er den, at Told under alle Livets Forhold skulde være forkasteligt. Det er slet ikke Tilfældet. Det er en ganske ny Tankegang. Alle, der har givet sig noget af med Toldspørgsmaal, ved, at der ved dette Middel kan hjælpes, og hjælpes uden Fare, paa visse Omraader. Men jeg indrømmer, at Faren er der; den Fare, jeg i Øjeblikket tænker paa, er Prisforhøjelse. Og en Tendens til Prisforhøjelse ligger der i Tolden. Det er rigtigt nok.

Følgelig skal vi være uhyre varsomme med Anvendelsen af den, men at gaa saa vidt, som Socialdemokraterne gaar, naar de vil have deres Toldlovsforslag fra i Fjor gennemført, nemlig til at forlange et uhyre vidtløftigt og, saa vidt jeg kan se, for de Industrier og Erhverv, de vil hjælpe, generende Apparat, tror jeg er at tage med den ene Haand, hvad man giver med den anden; det er at berøve Folk saa meget af den sunde Frihandels og den fri Produktions Goder, at jeg under de Forhold betakker mig for at være med.

Jeg indrømmer altsaa, at der kan opnaas forskelligt med Told, ogsaa uden Fare. Men lad os se et Øjeblik paa den mere al-